

Avusteinen omatarkkailu

Tunne rintasi ry, Aspa:n Voimaa seksuaalisuudesta -hanke
6.5.2020

Ketkä olemme?

Tunne rintasi ry - Ee

Aspa:n Voimaa seksuaalisuudesta -
hanke - Milla

CP-liitto - Heidi

Mitä tänään on luvassa?

- Esittäytyminen
- Mitä on omatarkkailu ja miksi se on tärkeää? - Ee
- Avusteinen omatarkkailu - Ee
- Vammaissopimus luo perustan - Milla
- Avusteisen omatarkkailun periaatteet - Milla
- Keneltä pyytää apua ja missä tilanteissa omatarkkailla?
- Mitä jatkossa?

Rintasyöpä ja rintojen omatarkkailu

Rintasyöpä löydetään joka vuosi noin 5000 tapausta.

Kuka tahansa voi sairastua mutta yleisempi naisilla. Joka kahdeksas nainen sairastuu jossain vaiheessa elämää rintasyöpään.

Noin 20-30 miestä sairastuu Suomessa vuosittain.

Taustatekijät: ikä, hormonaaliset tekijät, elämäntavat, perinnöllinen alttius.

Rintasyöpä ja rintojen omatarkkailu

Ei ole keinoa ennaltaehkäistä: syövän synty on monen tekijän summa.

Varhain todettu rintasyöpä on helpompi ja usein myös halvempi hoitaa.

Selviytymisprosentti on erinomainen, 91%.

Rintojen omatarkkailu on yksi kolmesta rintasyövän varhaisen toteamisen keinoista.

Muut keinot ovat lääkärin kliininen tutkimus ja seulontamammografia.

Mitä on rintojen omatarkkailu?

Tarkoitus:

Oppia tuntemaan omat rinnat/rintakehä

Poikkeavan muutoksen havaitseminen

Varhainen lisätutkimuksiin ja tarvittaessa hoitoon hakeutuminen

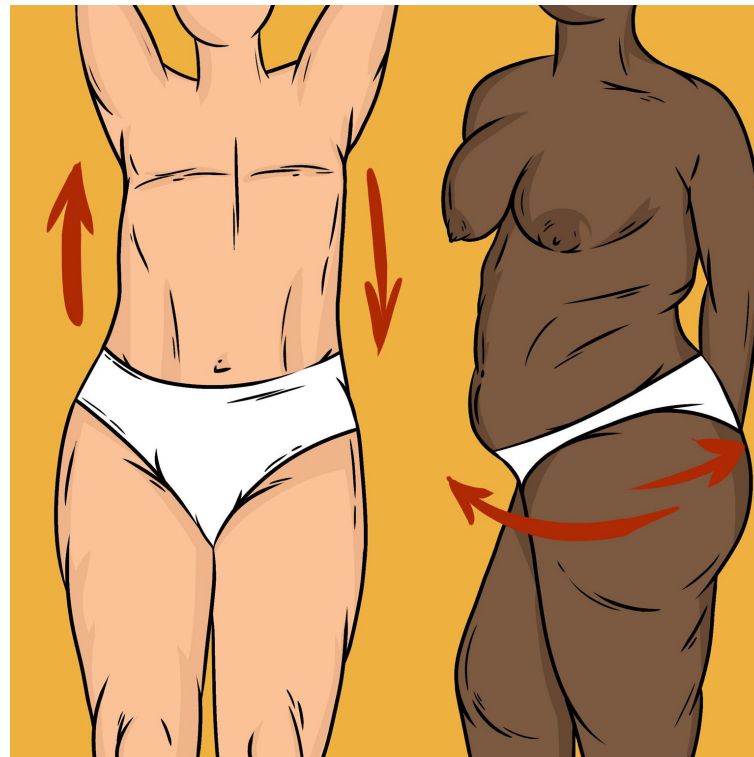
Tärkeää muistaa:

Säännöllisyys - tuntuma omiin rintoihin säilyy

Kaksi osaa - katselu ja tunnustelu

Rinta tuntuu erilaiselta eri elämänvaiheissa.

Valtaosa kyhmyistä on hyvänlaatuisia.

Katsele ja tunnustele

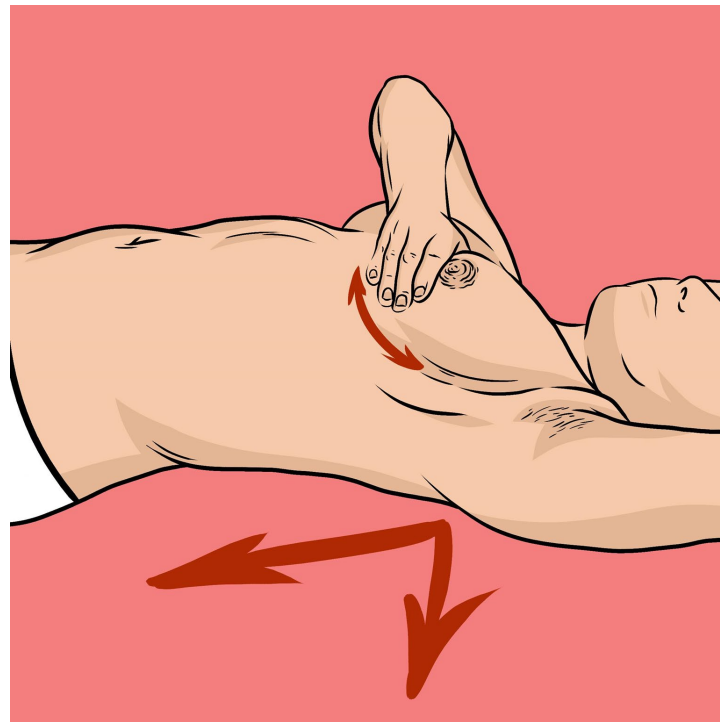
Opettelu:

Tarkkaile 1-2 kk ajan rintoja kerran viikossa.

Jatkossa omatarkkailu kerran kuukaudessa.

Kuukautisten jälkeen, kun rinta on pehmeimmillään tai itsellesi sopivana päivänä.

Merkitse havaintosi muistiin.

Video rintojen omatarkkailiusta:

<https://www.youtube.com/watch?v=l2E-Zb15b1o&t=2s>

Avusteinen omatarkkailu

Avusteisen omatarkkailun ohje on tarkoitettu tilanteisiin, joissa henkilö ei pysty tarkkailemaan rintojaan tai rintakehää itsenäisesti, tai tarvitsee johonkin tarkkailun vaiheeseen toisen henkilön apua.

Apu voi olla fyysistä ja/ tai sanallista.

Avustaminen omatarkkailussa

Omatarkkailun ohjeita sovelletaan avustettavan henkilön yksilöllisten tarpeiden mukaan.

Avustaminen voi tarkoittaa esimerkiksi:

1. Neuvonta ja ohjaus:

Voit avustaa henkilöä puhuen ja ohjaten. Voit esimerkiksi kehottaa henkilöä tarkkailemaan rintoja sekä peilin avulla että koskettamalla. Tai kysyä, onko henkilö muistanut tarkkailla rintojaan viime aikoina. *(esim. erityistä tukea tarvitsevat henkilöt)*

1. Välillinen avustaminen:

Voit avustaa henkilöä siirtämään omaa kättään tai pitämään kättä paikallaan. Voit auttaa oikean asennon saamisessa, jotta henkilö ylettyy koskemaan eri puolille rintaa. Henkilö koskettaa itse omia rintojaan. *(esim. henkilöt, joiden on vaikea hallita kehoaan)*

1. Puolesta katseleminen ja tunnusteleminen:

Voit avustaa tarkastamalla henkilön rinnat katselemalla tai tunnustelemalla, mikäli henkilö ei pysty toteuttamaan omatarkkailua itse. *(esim. vaikeasti liikuntavammaiset tai moni- ja/tai näkövammaiset henkilöt tai henkilöt, joilla tuntopuutoksia sormissa)*

Vammaissopimus luo perustan

YK:n vammaisyleissopimus

25. artikla **TERVEYS**

- oikeus parhaaseen mahdolliseen terveyden tasoon ilman syrjintää vammaisuuden perusteella
- sukupuolisensitiivisten terveydenhuoltopalvelujen saatavuus
- maksuttomat ja kohtuuhintaiset terveydenhuoltopalvelut ja -ohjelmat
- varhainen tunnistaminen ja puuttuminen

Avusteisen omatarkkailun periaatteet

Tieto ja ymmärrys

- Mitä ollaan tekemässä ja miksi.
- Annetaan tietoa, miksi omatarkkailu on tärkeää ja miten sitä tehdään.
- Omatarkkailu ei ole kliininen tutkimus eikä siinä tehdä diagnooseja. Tarvittaessa annetaan tietoa mahdollisista jatkotoimenpiteistä.
- Tarkkailussa avustavalla on tarvittava tieto, mikäli hän on tarkkaillut omia rintojaan, tai käynyt omatarkkailun kurssin. Hänen ei tarvitse olla terveydenhuollon ammattilainen.
- Molempien osapuolten on tärkeää ymmärtää, ettei tarkkailussa tapahtuva kosketus ole eroottista koskettamista tai mielihyvän tuottamista.
- Rintojen tunnustelussa kosketuksella on terveyttä edistävä merkitys.

Avusteisen omatarkkailun periaatteet

Suostumus

- Itsemääräämisoikeus: on jokaisen oma päätös, tarkkaileeko rintojaan vai ei. Tarkkailuun ei voi pakottaa.
- Aloitteen tekijänä on hän, jonka rintoja tarkkaillaan.
- Avustaja voi ottaa asian puheeksi.
- Tuettu päätöksenteko.
- Perustuu yhteiseen sopimukseen.

Molemmilla on oikeus kuunnella omia rajojaan ja tarvittaessa kieltäytyä.

Luottamus

- Vaitiolovelvollisuus.
- Kumpikin osapuoli luottaa.
- Valitaan tila, joka soveltuu omatarkkailulle.

Avusteisen omatarkkailun tilanne tulee olla molemminpuolisesti turvallinen ja luottamuksellinen.

Pohdittavaa

Tulisiko rintojen avusteisesta omatarkkailusta sopia kirjallisesti henkilökohtaisen avustajan kanssa erillisellä sopimuksella? Riittääkö suullinen sopiminen?

Miten avusteinen omatarkkailu saataisiin lisättyä asumispalvelu- ja hoitotyöntekijöiden perehdytykseen ja kirjausjärjestelmien perusvalikkoon?

Puuttuuko joku periaate?

Mitä muuta tulisi ottaa huomioon?

Kuka tekee?

Avusteisen seksin ohjaaja/avustaja

Omaishoitaja

Kumppani

Gynekologi

Lääkäri

Perheenjäsen

Kotihoitaja

Ystävä

Avustaja

Seksuaalineuvoja

Vapaaehtoinen

Missä tilanteessa?

Neuvojan/ohjaajan luona

Rauhallinen paikka

Asumispalveluyksikössä

Turvallinen paikka

Yksityisyyttä kunnioittava paikka

Omatarkkailupisteellä

Terveyskeskuksessa

Oma koti

Rento ilmapiiri

Mitä jatkossa?

Tule mukaan!

-esite (jaetaan asumispaikkoihin, ammattilaisille, kaikki kiinnostuneet voivat tilata ilmaiseksi)

-tissiasiantuntijat

-some

-ohjaukset

-valokuvat ja kuvat

-video

Seuraava etätapaaminen to 28.5. kello 14.00–16.00

Haluatko ryhtyä tissiasiantuntijaksi, ja välittää tietoa omatarkkailusta erityisesti asumisen palvelujen asiakkaille ja työntekijöille? Tule kuulemaan, mitä tissiasiantuntijuus vaatii ja tarjoaa!

Pääset tapaamiseen samasta Zoom-linkistä.

Yhteistiedot

Tunne rintasi ry

Erika-Evely Ee Eisen

puh. 050 5708 317

ee.eisen@tunne rintasi.fi

Voimaa seksuaalisuudesta -hanke

Milla Ilonen

puh. 040 848 0909

milla.ilonen@aspa.fi

Palautekysely

Käy vastaamassa palautekyselyyn osoitteessa:

<https://pokka.kukunori.fi/tunnerintasi/7e69b7ef-bf67-4887-b365-b9d3ee66bc32>

Linkki on kertakäyttöinen 20.5. asti. Kyselyä ei siis voi jättää kesken ja palata siihen myöhemmin.

Linkki slideihin tulee koulutuksen jälkeen Facebook-tapahtumaan. Ne voi pyytää myös sähköpostilla Eeltä ee.eisen@tunnerintasi.fi

Kiitos!